

Likhet og ulikhet på 1700-tallet.

Vi inviterer til konferanse ved Universitetet i Oslo 19.-21. Januar, 2023.

Hovedinnlegg:

Ere Nokkala (Helsinki): Equality and Inequality in Eighteenth-Century Political Economy

Hilde Sandvik (Oslo): Kjønn, likhet og ulikhet på 1700-tallet. Lov, norm og praksis

Silvia Sebastiani (EHESS, Paris): Degrees of Humanity in the Enlightenment

Likhet og ulikhet er ett av de mest sentrale og betente politiske temaene i vår tid, et tema som har blitt enda mer aktuelt med koronapandemien og konsekvensene av klimakrisen. Mange av diskusjonene om ulikhet i dag har imidlertid røtter langt tilbake i tid. I den toneangivende boka *Kapitalen i det 21. århundre* illustrerer Thomas Piketty sine teorier om den historiske utviklingen av økonomisk ulikhet med scener fra Jane Austens *Fornuft og følelse* (1811). Austens verden får stå som bilde på det gamle samfunnet, hvor den økonomiske veksten var liten og avkastning på jordeiendom sikret gjennom arv ga eliten velstand og makt. Men gjennom århundret før Austen ga ut sin bok hadde nettopp ulikhet blitt intenst diskutert.

1700-tallet er kjent som en tid da forestillinger om naturlige eller guddommelig gitte hierarkier og underordningsforhold ble utfordret. Ikonisk i så måte er Jean-Jacques Rousseaus prisessay *Om ulikhetens opprinnelse* (1755), hvor han understreket at forskjeller mellom mennesker, slik man møtte dem overalt på 1700-tallet, hovedsakelig var et produkt av samfunnet, snarere enn av naturen. I perioden kom den iboende rettslige og sosiale ulikheten i det gamle stands- og privilegesamfunnet under angrep, og det samme gjorde den politiske ulikheten i forholdet mellom eneveldige fyrster og avmektige undersåtter. Angrepene kom i den trykte offentligheten fra filosofer som Rousseau, men også fysisk og konkret, gjennom folkelige opprørs- og revolusjonsbevegelser. Ulikhet på 1700-tallet ble møtt med motstand, ikke bare fra filosofer og forfattere, men også fra de som kom dårligst ut av den.

Både likheter og ulikheter ble på 1700-tallet gjenstand for forhandlinger og diskusjoner. Jürgen Habermas fremhevet i *Borgerlig offentlighet* (1962) de nye, mer egalitære omgangsformene i det sivile samfunnslivet i opplysningstiden. Likhet mellom mennesker som samfunnsborgere la grunnlag for likheten mellom mennesker som statsborgere, slik det også kom til uttrykk under den franske revolusjonen. Men kampen for likhet på 1700-tallet hadde også sine blindsoner og bidro til en sterkere naturalisering av andre former for ulikhet. For Rousseau var det biologiske fundamentet for kjønnsforskjellene så sterkt at det forsvarte moralsk og politisk ulikhet. Til tross for at opplysningstenkere som Olympe de Gouges, marquis de Condorcet og Mary Wollstonecraft påpekte paradokset, ble ulikhetene mellom kjønnene i samfunnsliv og politikk ansett som naturlig og legitime i lang tid etter den franske revolusjon. Og samtidig som blant andre kvekerne i England reiste grunnleggende spørsmål om menneskesynet som lå til grunn for slaveri og slavehandel, jobbet naturhistorikere med å forklare de «naturlige» forskjellene mellom folkeslag og «raser», som også fikk dyptgripende følger.

Vi inviterer til konferansebidrag som tematiserer likhet og ulikhet på 1700-tallet fra forskjellige faglige perspektiver. Det kan for eksempel dreie seg om offentlighet, om juridiske, økonomiske og politiske debatter, eller om likhet og ulikhet i 1700-tallets litteratur, kunst, musikk, filosofi, vitenskap og teologi. Videre kan bidrag også diskutere hvordan likhet og ulikhet reproduseres i samfunnet gjennom bestemte institusjoner og praksiser, hvordan de settes i spill gjennom for eksempel politikk eller utfordres av enkeltpersoner eller sosiale grupper. Vi ser frem til å diskutere med dere i Oslo, 19.-21. januar 2023.

Praktisk informasjon:

Frist for å sende inn forslag til innlegg er 1. oktober. Forslaget må inneholde en tittel og et sammendrag på maksimalt 200 ord. Det er også anledning til å forslå paneler. Innlegg og paneler kan gjerne holdes på engelsk. Forslagene kan sendes til styret@1700-tallet.no. Det gjelder også påmelding til konferansen uten innlegg.

Konferansen vil foregå ved Universitetsbiblioteket, Georg Sverdrups hus, ved Universitetet i Oslo. Det vil bli arrangert en konferansemiddag fredag kveld på Tøyen Hovedgård. Konferansen vil avsluttes med generalforsamling i selskapet lørdag ettermiddag. Deltakeravgiften er som følger:

Ordinære medlemmer uten middag	1200 kroner.
Ordinære medlemmer med middag	1800 kroner.
Studenter/pensjonister uten middag	600 kroner.
Studenter/pensjonister med middag	1200 kroner.

Deltakelse på konferansen forutsetter medlemskap i selskapet. Eventuell innmelding kommer i tillegg, se <https://www.1700-tallet.no/om/medlemskap/>. Deltakeravgift/innmelding kan innbetales til selskapets konto 6501.06.75485. Husk å merke innbetalingen med type påmelding og navn.

Selskapet har fått en avtale med Scandic Holberg hotel. Konferansedeltakere kan bestille rom med rabatt. Benytt bookingkode «BUIO190123» innen 19. desember i år.

PhD-kurs:

I forbindelse med konferansen vil det også bli arrangert et PhD-kurs. Interesserte PhD-kandidater kan melde seg på til styret@1700-tallet.no. Kurset vil være rettet inn mot diskusjoner av tekster fra stipendiatene. Ere Nokkala og Silvia Sebastiani vil delta som kommentatorer. Tekstene skal ikke være lenger enn 10 sider og må innleveres innen 1. januar.